

Ko čalmelaasah iä pijssáá

Uáináh-uv tun čalmelasâiguin-uv hyeneeht?

Veikâ uáinu hiäjusmuvá, te iše já toorjâ láá fáállun.

Maangâlágáneh puácuvuodah já vááduh pyehtih tovâttid vâdisvuodâid uáinimist.

Uáinimvâdulâžžân annoo olmooš, kiäs uáinim huánánem toovât merhâšittee hááitu jyehipiäiválii elimân. Uáinimvâádu kaavnât čalmetuáhtár. Suomâst táválumoseh uáinimvâádu tovâtteijeeh láá čalmevuáđu kuáránem, retinitis-taavdah, diabetes tovâttiem čalmevuáđunubástusah sehe glaukooma. Uáinimvâdulijn ulmuin lii vuoigâdvuotâ maŋgáid uáinimvâduláid uáivildum palvâlussáid. Toh pyeredeh já paijeentuálih eellimkvaliteet, veikâ puácuvuotân ij liččiigin tipšovyehi.

Vuosâtiätu

Ko tun finniih diagnoos, te koižád jieijâd tuáhtárist išeniävuin, palvâlusâin já vajoditmist. Ele pääsi uđđâlágán eellimtiileest ohtuu.

Háittuluokka

Maangah uáinimvâdulij palvâlusah väätih uáinimvâádu háittuluoka miäruštállâm. Miäruštállâm taha čalmetavdáid spesiaališum čalmetuáhtár.

Uáinimvâdduregister

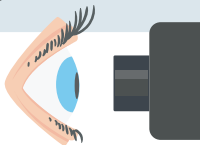
Čalmetuáhtár kenigâsvuottân lii almottiđ tuu diagnoos THL (Tiervâsvuodâ já pyereestvaijeem lájádâs) uáinimvâdduregisterân. Uáinimvâdduregister čuávu uáinimvâdulâšvuodâ tiettum já ovdánem Suomâst. Tutkâmtiäđu vievâst pyehtih ovdediđ uáinimvâdulij palvâlusâid ain pyerebin.

Išeniävvuárvuštállâm

Pivde jieijâd tuáhtárist vuolgâttâs kuávdášpyecceeviäsu uáinukevttimstivrejejee išeniävvuárvuštállmân. Siämmást tun peesah vajoditemstivrim pírrádâhân já finniih išeniävuid já iše ucâmušâi tevdimân.

Čuávum

Puácuvuotâ puáhtá ovdâniđ já eellimtile muttuđ. Talle tun sáátáh tarbâšiđ ain uđđálágán torjuu já palvâlusâid. Tondiet tuu uáinim tile kalga čuávvuđ. Ama tuu tuáhtár muštâlij, ete kost já kuás tun puávtáh vâridiđ čuávumääigi já kost lii jotkâkontrol?

Tuáhtárciälkkámuš

Pivde jieijâd tuáhtárist tuáhtárciälkkámuš B, mon vievâst tun puávtáh uuccâđ vajoditem já palvâlusâid.

Vajoditem

Uusâ Kela vajoditmân Uáinimvâdulij lito Vajoditem-Irisân! Uáinimvâdulâštááiđui hárrjuttállâm iššeed aargâ.

Palvâlusah

Tun puávtáh finniđ kieldâ vâdulâšpalvâlusâi peht ei. ášástállâm- já virkosmittemmaadhijd, pääihi čuovvimnubástuspargoid já persovnlíi išedejeee. Kela puáhtá miedettiđ iäláttuv finnee tipšotorjuu. Tain tunjin muštâl kuávdášpyecceeviäsu vajoditemstivrejejee.

Viärdásâštoorjâ

Uáinimvâdulij seervih pírrâ Suomâ fáälih palvâlusâid, maangâpiälásii tooimâ já viärdásâštorjuu. Puáđi fáárun!

Ohtâvuotâtiäduh

Puhelinnumerijn palvâleh suomâkielân.

Uáinimvâdulij lito vuoigâdвуođâi kocceem äššitobdeeh pargeh jyehi eennâmkoddeest. Láá-uv tust teikâ tuu aldaulmuin koččâmušah uáinimvâduláid uáivildum palvâlusâin? Suáiti mijjân!
p. 09 396 041 (puhelinkuávdáš)
nkl.fi/fi/oikeuksienvallvonta

Uáinimvâdulij seervijn lii maangâpiälásâš viärdásâštoimâ já tábáhtusah. Seervih láá 23 já tain jesâneh suulân 12 000.
nkl.fi/fi/jasenyhdistykset

Vajoditem-Iiris fáálá Kela kuástidem individuaallii vajoditem já juávkkuvajoditem uáinimvâduláid, sijjân kiäin láá vädisvuođah uáinimist já aldaulmuid. Vajoditem oovded toimâmnaavcâid já jiečânâs piergim.
p. 050 471 3689 nkl.fi/fi/kuntoutus

Celia jienâkiirjijd puáhtá luoihättiđ kirjeráájust tâi kuldâliđ neetist. Palvâlem lii uáinimvâduláid ulmuid nuuvtá. Almottât jienâkirjepalvâlus kevttien jieijâd kirjeráájust tâi kojâd lase Celia äššigâspalvâlmist: p. 0295 333 050
celia.fi/palvelut/aanikirjat-yksityishenkilöille

Aviris, uáinim spesiaalkävppi fáálá aargâ já pargo išedeijee išeniävuid, tego styeredemlaasâid, sárnoo tiijmijđ já laampuid. p. 09 3960 4700 aviris.fi

**Luvvâ lase:
näkövammais-
tenliitto.fi**